

Motion till riksdagen 2009/10:K255

av **Mats Pertoft och Max Andersson (mp)**

Valmonarki i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra valmonarki i Sverige.

Motivering

Sverige har ända sedan rikets bildande varit en monarki. Detta styrelsesätt har även i dag en djup folklig förankring, även om kungens makt är ytterst begränsad och knappast kan sägas vara politisk. Samtidigt finns det en debatt om det otidsenliga med monarki och behovet av en mera demokratisk statsledning. Kravet på republik dyker upp med jämna mellanrum, även om ingen egentligen tar detta krav på särskilt stort allvar.

Emellertid finns det även uppenbara problem med vårt nuvarande system, t.ex. att grundlagen stadgar att kungen eller drottningen saknar religionsfrihet, att han eller hon inte kan åtalas om han eller hon skulle begå brottsliga handlingar samt att prinsar och prinsessor inte har rätt att gifta sig utan regeringens godkännande. Det är uppenbart att systemet borde reformeras.

En lämplig tidpunkt för förändring av systemet borde vara vid det tronskifte som kommer att ske när vår nuvarande kung avgår till förmån för sin dotter, kronprinsessan Viktoria. Ett viktigt steg i denna riktning är även det bröllop som kommer att äga rum sommaren 2010 när Viktoria gifter sig. Denna händelse aktualiserar åter denna motion, som tyvärr tidigare har avslagits av riksdagen. Men på grund av de ändrade omständigheterna och den aktualisering av debatten om monarki och republik som oundvikligen kommer att bli följden av att kronprinsessans bröllop äger rum samma år och sommar som riksdagsvalet väljer vi att lägga fram motionen en gång till. Det går inte att komma ifrån att denna motions förslag, att utreda återinförandet av valmonarki i Sverige, skulle kunna vara en salomonisk lösning på debatten.

Fel! Okänt namn på

Om vi vill reformera systemet, men ändå behålla den konstitutionella monarkin som har en djup förankring i Sveriges historia och folk, finns det ett tydligt alternativ: att avskaffa den arvsmonarki som Gustaf Vasa införde 1544 och återinföra den valmonarki som rådde innan dess. Det innebär med andra ord att Sverige och svenska folket behåller sin kung eller drottning, men att vederbörande tillsätts genom allmänna val.

Före Gustaf Vasa valdes Sveriges kungar, och i förekommande fall drottningar, på riksmötena. Det borde inte finnas några hinder för att återgå till en sådan ordning, och att Sveriges regent, man eller kvinna, då väljs antingen av folket direkt i demokratiska val eller av riksdagen. Ett sådant system skulle avskaffa de märkligheter som man utsätts för när man i dag föds in i kungafamiljen och därigenom varken åtnjuter religionsfrihet eller får gifta sig med vem man vill, varken får uttala sig politiskt eller välja yrke. Vi är däremot övertygade om att om någon medlem av familjen Bernadotte skulle ställa upp i ett val till kung eller drottning skulle han eller hon vinna överlägset, och det vore ju utmärkt, eftersom det skulle spegla både folkets vilja och vederbörandes fria val av uppdrag.

Vad som måste utredas vidare är frågor som längden av en konungs eller drottningens mandatperiod, vilka som är valbara samt många andra detaljer kring detta. Men dessa detaljfrågor borde inte vara alltför svåra efter det att riksdagen har kunnat ena sig kring frågan om återinförande av valmonarki i Sverige.

Därför föreslår vi att riksdagen tillkännager för regeringen sin mening att tillsätta en utredning i syfte att återinföra valmonarki i Sverige i enlighet med vad som anförs i motionen.

Stockholm den 30 september 2009

Mats Pertoft (mp)

Max Andersson (mp)